

NAMAZIN ŞUURLU KILINMASI VE MÜKÂFATI

Euzubillahimineşşeytanirracim.

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillahi Rabbi'l-âlemîn. Hamden kesîran, tayyiben, mübâreken fîh. Alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn. Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tâhirîn.

a. Allah'ı Bilen Bir İnsanın Rekâtı

Emmâ ba'dü fe kâle Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

*رَكْعَةٌ مِنْ عَالِمٍ بِاللَّهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ رَكْعَةٍ مِنْ مُتَجَاهِلٍ
بِاللَّهِ.*

Rek'atün min âlimin billâhi hayrün min elfi rek'atin min mütecâhilin billâhi.

Sadaka Resûlullah fî mâ kâl ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Hız. Ali Efendimiz *radıyallahu anh'*ın rivayet ettiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* hazretleri buyurmuş ki;

Rek'atün min âlimin billâhi. "Allah'ı bilen bir insanın bir rekâtı..." *Hayrün min elfi rek'atin min mütecâhilin billâhi.* "Allah'tan bîhaber, cahil bir kişinin bin rekâtından daha hayırlıdır."

Allahu Teâlâ hazretleri fazl u kereminden biz mü'min kullarına amellerin mükâfatlarını kat kat vermiştir. Bazı amellerin mükâfatı bire ondur:

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا

*Men câe bi'l-haseneti fe-lehû aşru emsâlihâ.*¹

Bazı amellerin mükâfatı bire yedi yüzdür:

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ

¹ 6/En'am, 160.

*Meselüllezîne yünfikûne emvâlehüm fî sebîlillâhi ke-meseli habbetin enbetet seb'a senâbile fî külli sünbületin mietü habbetin.*²

Allah yolunda malını sarf edenlerin mükâfatı... Yere bir dane ekiyorsun, bir dane-den yedi tane başak çıkıyor, filizleniyor, her başakta da yüz dane var... Onun gibidir. Yani yedi çarpı yüz, yedi yüzdür. Allah yolunda cihadın, cihad yoluna sarfedilen masrafların, paraların mükâfatı bire yedi yüzdür.

Allahu Teâlâ hazretlerinin zikri, Allah yolunda mal infak etmekten yüz kat daha fazladır. Yani yedi yüzün yüz katı, yetmiş bindir. Zikrullahın mükâfatı daha fazladır. Tabii cihadı “Allah Allah” diye zikrullahla yaparsa hepsini birden alır. Onun için düşmana “Allah Allah” diye saldırmışlar.

Sonra kalbinden yani dil dudak kıpırda-
madan, ses duyulmadan, kimse anlamadan,
içinden düşünürmüş gibi yapılan zikir, dille
yapılan aşikâre zikirten yetmiş kat daha se-
vaplıdır; hadîs-i şerîf var. Yetmiş binin yetmiş
katı; dört milyon dokuz yüz bin eder. Yani bir

² 2/Bakara, 261.

insan içinden “Allah” diyorsa mükâfatı dört milyon dokuz yüz bindir.

Sonra sabredenlerin mükâfatı hesaba sığmaz, rakamla ifade edilmez.

إِنَّمَا يُوفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

*Innemâ yüveffe's-sâbirûne ecrehüm bi-gayri hisâbin.*³ “Sabredenlerin mükâfatı hesaba sığmayacak şekilde verilir.” Cenâb-ı Hak takdir eyler ve sabrının güzelliğine göre sabrının mükâfatını kat kat artırır. Onu bilemeyiz.

Sonra bazı mekânlarda ibadetlerin sevabı fazladır. Mahalle mescidinde yani cuma kılınmayan namazgâhlarda cemaatle kılınan namaz, yalnız kılınan namazdan yirmi yedi kat daha sevaplıdır.

صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلَاةِ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ
دَرَجَةً

Salâtü'l-cemâati tefdulü salâte'l-fezzi bi-seb'in ve ısrîne dereceten.

³ 39/Zümer, 10.

Neseî'nin rivayeti. "Eğer cuma namazı kılınan bir mescitte namaz kılınmışsa o zaman sevabı elli kat olur."

Bir çoban veya bir köylü arazide ezan okuyup, kamet getirip namaz kılsa mükâfatı bire ellidir. Cenâb-ı Hak, onun mükâfatını etrafa ezan okuduğu ve kamet getirdiği için arttırıyor.

Kudüs-ü Şerif'te, Mescidü'l-Aksâ'da kılınan namazın mükâfatı bire beş yüzdür. Peygamber Efendimiz'in mescid-i saadetinde kılınan namaz, başka yerde kılınana göre bin mislidir.

صَلَاةٌ فِي مَسْجِدِي هَذَا خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ صَلَاةٍ فِيْمَا
سِوَاهُ مِنَ الْمَسَاجِدِ إِلَّا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ.

Salâtün fî mescidî hâzâ hayrün min elfi salâtin fîmâ sivâhü mine'l-mescidi ille'l-mescide'l-harâme.

Mescid-i Haram'da kılınan namazın mükâfatı ise bire yüz bindir.

"Bir hacı, haccı yaya yaparsa her adımına yedi yüz Mekke hasenesi verilir." buyuruyor,

“Mekke hasenesi ne miktar yâ Resûllallah?” diye soruyorlar.

“Yüz bin misli.” diyor. Yedi yüz çarpı yüz bin; haccı yaya yaptığı takdirde bir adımına yetmiş milyon sevap veriliyor

Böyle kat kat mükâfatlar vardır.

Sonra aynı imamın arkasında namaz kılan iki kişiden namaza kendisini vererek, huşu ve huduu ile namaz kılanın mükâfatı bindir. Gafilâne namaz kılınanunki birken onunki bindir. Yani aynı imamın arkasında namaz kılanın şuuruna göre de, idrakine göre de sevabı farklı olur, aynı verilmez. Namaza kendisini bağlayabilmesi, takvâsı, haşyeti, huşuu, huduu nispetinde mükâfatı çok olur. Onun için insanın namaza kendisini tam vermesi lazım.

Arifler, namazı nasıl kıldıkları sorulduğu zaman güzel tarifler yapmışlardır. Hâtem-i Esam *kaddesallahu sırrahu'l-aziz* hatırımda kaldığı kadarı ile namaz kılarken şu noktalara temas ediyor: Bir kere abdesti şuurlu almanın çok önemi vardır. Hatta sanıyorum Fatih camisinin şadırvanında gördüm, şadırvanın üstüne, “Birçok kimse namazın sevaplarının buradan başladığından gafildir.” diye yazmış-

lar. Abdestin şuurlu, güzel alınmasından başlar. Abdest abuk sabuk, yalan yanlış alındığı zaman belki namaz bile olmaz. Duası ile, huşuu ile, güzel düşüncelerle abdest almaktan başlar.

Ondan sonra, hadîs-i şerîfte bildirilen bir husus; Allah'ı bilen, arif-i billah bir insanın namazının sevabı o hususta gafil, bîgane, cahil olan bir müslümanın namazının sevabından bin misli fazladır. Demek ki sevabı çok almak için insanın kendisini ibadete tam vermesi ve şuurunu düzeltmesi lazım.

Hâtem-i Esam diyor ki;

“Abdest alırken dikkatli alırım. Kıldığım namazın en sonuncu namaz olduğunu, *Allahu Ekber* dediğim zaman *Azrail aleyhisselam*'ın arkamda beklediğini, selam verdikten sonra vazifesini yapıp canımı alacağına düşünürüm. Karşımda Kâbe-i Müşerrefe'yi tasavvur ederim. Ayağımın altında sırat köprüsü olduğunu düşünürüm. Sağımda cenneti farz eder, solumda cehennemi düşünürüm. Kıldığım namazın en sonuncu namaz olduğunu düşünerek, ağlayarak namaz kılarım. Yine de Cenâb-

ı Hak kabul etti mi, etmez mi bilmem.” diyor.

Bu kadar güzel kıldığı halde yine de, “Kabul oldu mu olmadı mı, bilmem.” diyor. Bu, Allahu Teâlâ hazretlerini bilmek, diploma işi değildir. Bunu kesin olarak bilelim. Profesör olmak, dekan olmak, rektör olmak işi değildir. Belki bir insan dünya makamlarına çıktıkça hazmedemezse âhiret makamlarından tenzilat yapılır, makamları aşağıya indirilir. Belki dünyada en yukarıya çıkan, âhiret bakımından en aşağıya iner.

Allah’ın korudukları müstesna... Cenâb-ı Hak, korursa korur. Korumazsa dünya makamları tehlikelidir. Kibir verirse, gurur verirse...

Dün bir arkadaş birisinden bahsediyordu, “Dünyada tanıdığım en mütekebbir insan.” diye birisini anlatıyordu. *Sübhanellehu!* Yani okuduğu ilim kendisine fayda vermemiş. Çünkü mütekebbir. “Kalbinde zerre kadar kibir olan cennete girmeyecektir.” diye Peygamber Efendimiz buyuruyor. Kibirliyi Allah sevmez, mütevazıyı sever. Bunu çok iyi biliyoruz.

Allah'ı bilen insan ümmî olabilir. Aklını, şuurunu, gönlünü kullanır... Tertemiz gönüllüdür. Bir papatyanın yapraklarına, renklerine, dizilişine bakar, gözlerinden şıpır şıpır yaşlar dökülür. Bir manzaraya bakar, "Ey benim güzel Allah'ım! Ey kudreti büyük Allah'ım! Neler yaratmışsın, ne güzel yaratmışsın." der, şıpır, şıpır ağlar. Allah'ı biliyor.

Ötekisi de akli dünya işi, dünya menfaati, dünya kazancı ile dolu insan... İsteddiği kadar bilgisi çok olsun. İslâm'da alimlik bilgi çokluğu ile ölçülmez. Kafasına kaç megabayt bilgi girmiş, onunla ölçülmez. Allah'a karşı duyguları, anlayışındaki güzellik ve kulluğundaki mükemmellikle ölçülür. Onun için dağdaki bir çoban evliyâ olabilir.

Birileri bir yerden bir yere mürşid-i kâmil aramaya gidiyorlarmış da Orta Asya'da bir çobana rastlamışlar.

"Nereye gidiyorsunuz?" demiş.

"Allah'ın sevgili kulunu aramaya, bulmaya niyetlendik, diyarımızdan öyle çıktık." deyince şöyle etrafına bakmış,

“Cihana baktım, o anlattığınız vasıflara sahip benden başka kimseyi göremedim.” demiş.

Nasıl söyledi ise artık... Kibrinden söylese tabii Allah sevmez. Kibrinden söylememiştir de onların irşadının kendisine verildiğini anlatmak için söylemiştir, Allahu âlem. Güzel söylemiştir, güzel bir tarzda söylemiştir; o çok önemli.

Allah'ı bilen alim bir insan demek; malumatı, bilgileri az bile olsa takvâsı olan, sözü doğru, kalbi temiz olan demektir. Evliyâullah kitaplarında ve sözlerinde bir şeyi daha söylüyor... Dördüncü hicrî asırda yaşamış bir büyük ve meşhur zâtın, velinin, alimin bir sözü çok iyi hatırımda... Buyuruyor ki:

Mettahazallâhu veliyyen câhile. “Allah bir cahili kendisine evliyâ yapmaz.”

Yani hem evliyâ olup hem cahil olmaz. Ümmî olur ama ümmî olmak cahil olmak değildir, hocadan ders almamış olmak demektir. Allah öğretebilir.

Velev itte hazahû ve allemehû. “Eğer Allah bir cahili sevip de velisi yapmayı murad

eder, “Seni sevgili kulum yapacağım.” derse öğretir.” O zaman da bilgiyi öğretir, cahil bırakmaz. Allah bildirir, arif olur.

Abdülaziz ed-Debbağ hazretleri, *Kitâbu'l-ibrîz*'inde anlatıyor. Hiç ama hiç okumamış bir insana, “Falanca hadis nasıldır, falanca hadis nasıldır?” diye neyi sorduysam en büyük hadis alimlerinin en büyük şerhlerde yazdığı gibi cevapları verdi. Halbuki okumamış... İmtihan için sözleri karıştırıyormuş ve hadîs-i şerîfin sözleri arasına başka sözler katarak okuyormuş;

“Efendim, bu hadise ne dersiniz?” diyormuş.

“Şu cümlesi hadis, burası hadis değil. Şu hadis, burası değil.” diyormuş. Yani Cenâb-ı Hak anlattırıyor, bildiriyor, öğretiyor. Öğretince de öğreniyor. O zaman cahil kalmıyor. Yani cahil olmuyor, biliyor.

Mühim olan bilgi çokluğu değildir. Hatta bilgisinin çokluğuna rağmen Allah'a güzel kulluk yapmayanları, Allahu Teâlâ hazretleri Cuma suresinde üzerine kitap yükletilmiş merkeplere benzetiyor:

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ
الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِغَسِّ مَثَلِ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

*Meselüllezîne hummilü't-Tevrâte sümme
lem yahmilûhâ ke-meseli'l-hımâri yahmilü
esfâren, bi'se meselü'l-kavmillezîne kezzebû
bi-âyâtillâhi. Vallâhu lâ yehdi'l-kavme'z-
zâlimîn.*⁴

Çünkü kavmin kendisine Tevrat indiril-
miş, peygamber gelmiş ama idraksiz... Musa
aleyhisselam ile Firavun'dan kurtuluyorlar,
denizi geçiyorlar, Firavun gözleri önünde bo-
ğuluyor. Karşı tarafa geçtikten sonra ilerler-
ken kendi yaptıkları puta tapan bir kavmin
yanına gelince diyorlar ki:

قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ

*Kâle, yâ Mûsac'al lenâ ilâhen kemâ le-
hüm âlihetün.*⁵ Musa *aleyhisselam*'a, "Bunla-
rın bir sürü putları, tanrıları var, tapınıyorlar.
Bize de böyle bir şey yap." diyorlar.

⁴ 62/Cuma, 5.

⁵ 7/A'raf, 138.

O mübarek peygamberin o kadar mucizelerini gördükleri ve Cenâb-ı Hakk'ın lütfuna onun sayesinde, onun yanında erdikleri halde öyle diyorlar.

Allah cahil etmesin! Arif kul eylesin!

Tabii arifin alim olanı kıymet üstüne kıymet, değer üstüne değer kazanır. *Ulûm-i nâfia* öğrenmişse, öğrendiği ilimler kendisine menfaat vermiş ise... Bazı insanlar ilmi öğrenir, okur, diplomayı alır ama okuduğu ilimler kendisine fayda vermez.

Şimdi, Muğla Üniversitesi rektörü; “İslâm’da tesettür yoktur. Bir metrelik bir bez parçasına indirgemek İslâm’a ihanettir.” diyor. Yani sözleri ile, “Başörtüsünü savunanlar İslâm’a ihanet ediyorlar.” demek istiyor. Özetten okuduğum kadarı ile, “Ve bu bir partinin simgesidir.” diyor.

Hepsi yalan! Hepsi yanlış! Rektör ilahiyatta okumuş, ilahiyatçı ama yanlış! Hepsi yanlış! Cümle cihanın alimlerine sorulsun. Türkiye'nin dışında, 28 Şubat baskısı olmayan ülkelerde, nerede sorulursa sorulsun;

“İslâm’da tesettür var mı, yok mu?”

Zaten Diyanet'e de daha önce sorulmuştu ve Diyanet cevabını vermişti. Bu, Ruhi Fıġlalı'dan önce de sonra da bilinen bir husus. Ama başörtüsüne baskı yapanları kınayamıyor, başörtüsünü savunanları hıyanetle itham ediyor. Böyle şey olmaz!

Demek ki insan Allah'ı bilmeye, Allah'a güzel kulluk etmeye çalışacak. Namazlarını huşu ve hudu ile, şuur ile kılmaya çalışacak. Aklını dağıtmayacak, zihnini derleyecek, toparlayacak. Namazı kılariken evliyâullahın anlattığı şeklide, müttakıyâne kılsa faydasını görecektir, sevapları alacak. Yoksa hadîs-i şerîflerde geçiyor ki,

“Bir insanın kıldığı namaz eğer onu Allah'a yaklaştırmıyor ise Allah'tan uzaklaştırır.”

Şuursuz kılınan namaz yaklaştırmamakla kalmaz, bu sefer Allah'tan uzaklaştırmaya sebep olur. Aklı başka yerde, kalbi bozuk, kafası yamuk, itikadı sapık... Daha da beter duruma gelir.

Allahu Teâlâ hazretleri bizi her türlü ilmin, ibadetin her çeşit âfetinden korusun. Kendisine güzel kulluk yapmayı nasip eylesin.

Bizim için kişiler mühim değil ama gerçekler çarpıtılmamalı, olduğu gibi söylenmeli. Cümle cihan halkı, tarih boyunca ve şimdi herkes bilir ki İslâm'da tesettür vardır. Baş örtmek, bir metrelik bir bezi savunmak değildir. Başörtüsünü savunmak, din hürriyetini savunmaktır.

Çocukcağız kahroluyor, tahsili ve ailesi ile ilişkileri mahvoluyor, anası babası darılıyor, küsüyor, toplum kendisini dışlıyor... Allah rızası için başını örtüyor, açamıyor; bunun vicdanına bu baskı doğru değil.

İsveç'te bir üniversitesi öğrencisine “başını aç” veya “kapa” denilir mi? Denilmiş midir?

Denilemez! Hiçbir yerde denilemez! Kıyafetine karışılmaz.

Ben Avustralya'da herkesin istediği gibi giyindiğini görüyorum. Melbourne şehrine ilk gittiğim zaman beni *lâ ilahe illallah* yazılı bayraklarla, Melbourne havaalanında yüzlerce insan karşıladı. Tekbirler getirerek yeri göğü inlettiler. Sarıkları sarmışlar, cübbeleri giymişler. Ben de Avustralya'ya ilk defa gidiyorum... Korktum;

“Yahu başınıza bir hal gelecek, ne yapıyorsunuz, ne oluyor?” dedim.

“Hocam, burada bir şey olmaz.” dediler. Hakikaten de bir şey olmadı. Kimse gelip de, “Bağırmanın, bu bayrakları kapatın, böyle giyinemezsiniz.” demedi. Herkes istediği gibi giyiniyor, kimse de yadırgamıyor. İngiltere’de de öyle... Londra’ya gidin, her kıyafeti görürsünüz.

Belki burada da öyle... Burada ben bir kere çarşının merkezinde dinine inanmış İsveçliler’i gördüm. Giyimleri değişik, saçları tıraşlı, ellerinde ziller... Çarşıda geziyorlar. Herkes baktı; ayıplamadılar, çok ters tepki de göstermediler. Bu hıristiyan değil diye bir terslik bile göstermediler, baktılar. Onlar da kendi usullerini gösterip, gösteri yapıp yürüdüler, gittiler.

b. Cennetin Kokusu

İkinci hadîs-i şerîf.

رِيحُ الْجَنَّةِ تُوجَدُ مِنْ خَمْسِمِائَةِ عَامٍ، وَلَا يَجِدُ رِيحُ
الْجَنَّةِ مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بِعَمَلِ الْآخِرَةِ

Rîhu'l-cenneti tûcedü min hamsi mieti âmin. Ve lâ yecidü rîha'l-cenneti men talebe'd-dünyâ bi-ameli'l-âhireti.

Abdullah İbni Abbas *radıyallahu anhüma*'dan rivayet edilmiş. Deylemî, bu hadîs-i şerîfi *Müsnedü'l-firdevs* isimli hadis kitabında kaydetmiş. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz buyuruyor ki;

Rîhu'l-cenneti. "Cennetin kokusu..." Hoş, mübarek, gönülleri mest eden kokusu... *Tûcedü.* "Duyulur, hissedilir." *Min hamsi mieti âmin.* "Cennetin surlarının dışındaki beş yüz yıllık mesafeden duyulur." Çünkü koku yayılır. Cennetin güzel kokusu beş yüz yıl mesafe uzaktaki insanın burnuna gelir. Beş yıl değil, elli yıl değil, beş yüz yıl uzağa kadar cennetin kokusu yayılıyor ve oradan duyuluyor.

Ve lâ yecidü rîha'l-cenneti. "Cennetin bu hoş kokusunu duymaz." *Men talebe'd-dünyâ.* "Dünyalık, dünya menfaati talep eden kimse..." *Bi-ameli'l-âhireti.* "Âhiret amelini, dini, imanı, ibadeti kullanarak dünya menfaati celbeden kimse cennete yaklaşmak, girmek değil, bu kokuyu bile duymaz." Yani âhiret ameli ile dünyalık elde etmeye çalışan bu

kokuyu duyacak yakın mesafeye bile gelmez, dosdođru cehenneme gider.

Allah saklasın!

Önüne örtüyü yayıyorlar, euzu besmeleyi çekiyor, Kur'ân-ı Kerîm'i okuyor; gelen geçen de para atıyor. Kur'an okumak âhîret amelidir. Etrafındakilere demiş oluyor ki, "Bak, ben Kur'an okuyorum. Siz bana para verin." Çünkü açtığı örtü de onu gösteriyor. İşte yanlış bir iş... Kur'ân-ı Kerîm, Allah rızası için okunur. Kur'ân-ı Kerîm okununca para dilenilmez. Bu, basit ve herkesin gördüğü, anladığı bir şekli...

Bir alim ilmi ile sultana, siyaset erbabına yanaşır, oradan menfaat sağlar, onların yanlışlıklarına, "Evet, doğrudur, tamam." der, fetva verir, doğru şeyleri söylemez ve "Menfaatim elden gitmesin." diye saklarsa hocalığını dünyalık devşirmek için kullanmış olduğundan o da bu sınıfa girer.

Herhalde bin bir türlü usûlü, şekli, çeşitleri vardır. Onun için en önemli şey, yapılan ibadetin ihlâsla yapılmasıdır. İhlâs, halislik yani katıksızlık demek...

İbadette katıksızlık ne demek? İhlâsla yani katıksız yapılacak ne demek?

Sırf Allah rızası için yapmak demek...

مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ

*Muhlisîne lehü'd-dîne.*⁶

İbadeti, dindarlığı, dinî vazifelerini sırf Allah için yapmak... Eğer Allah rızasını kazanmaktan başka şeyleri düşünüyorsa, işte o katıklılıktır. Halisliği haleldar olmuş, ziyana uğramış, bozulmuştur. Süt tenceresinin içine necaset düşmüş gibidir, bitirir. Süt temizdir ama içine necaset damladığı zaman içilmez. Onun gibi...

Allahu Teâlâ hazretleri bize her yaptığımız ibadeti, her söylediğimiz sözü sadece ve sadece Allah rızası için yapmaya ve söylemeye kuvvet ihsan etsin. Tevfikini refik etsin. Yalan, yanlış iş yaptırmasın. Dünya menfaati için âhiretini satanlardan eylesin.

Maalesef eski ümmetlerden de böyle olmuş. Dinlerini, az bir dünya menfaati için, menfaat sağlayacağız diye satıp haktan ayrı-

⁶ 10/Yunus, 22.

lan alimlerin durumlarının kötü olduğunu hadîs-i şerîflerden ve Kur'ân-ı Kerîm'den biliyoruz. Âyet-i kerîmelerden yahudi alimlerinin böyle hallere düştüğünü biliyoruz.

Allah cümlemizi her çeşit böyle âfetten, ibadetlerini sıfıra indiren, sahibini de Allah'ın rızasını kazanmak şöyle dursun Allah'ın kahırına uğrayıp cehenneme düşüren yanlışlıkları yapmaktan korusun.

Bu konuda bir başka hadîs-i şerifi daha anlatmak istiyorum:

Cennetin kokusu beş yüz yıllık mesafeye kadar yayılıyor, dağılıyor. “Kocasından kendisini boşasın diye boşanmayı isteyen kadın da cennetin kokusunu duyamaz.” diye bir hadîs-i şerîf var. Yani kadının doğrudan doğruya kocasından boşanmak istemesi de böyle bir ifade ile hadîs-i şerifte anlatılıyor, “Cennetin kokusunu bile duyamaz.” diyor. Yuva mübarektir ve dinimiz yuvayı bozma hususunda “beni boşa” diye boşanmayı istemesini uygun görmüyor.

c. Allah Rızası İçin Ziyaret Yapmak

Üçüncü hadîs-i şerîf... İlginç! Ebû Hureyre *radıyallahu anh'*ten yine ed-Deylemî, *Müsne-dü'l-firdevs*'te kaydetmiş:

زِيَارَةُ الْغَنِيِّ كَالصَّائِمِ الْقَائِمِ، وَزِيَارَةُ الْفَقِيرِ كَالْجِهَادِ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَتَعْدِلُ خُطَاهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ.

Ziyâretü'l-ğaniyyi ke's-sâimi'l-kâimi ve *ziyâretü'l-fakîri ke'l-cihâdi fî sebîlillâhi* ve *ta'dilü hutâhü fî sebîlillâhi azze ve celle*.

Ziyâretü'l-ğaniyyi. “Bir kimsenin zengini ziyaret etmesi...” *Ke's-sâimi'l-kâimi*. “Bu ziyareti yapan kimse oruç tutan ve gece namaz kılan kimse gibidir.” Gündüz oruç tutan, gece ibadet eden... Bunlar, ibadeti çok yapanların anlatılmasında kullanılan iki kelime. “Gündüz sâim, gece kâim” derler. Gündüz oruç tutuyor, geceleyin de uyku uyumuyor, teheccüd namazı kılıyor. İlahilerde de “Gündüz olalım sâim, gece olalım kâim.” diye geçiyor. Gece gündüz ibadet eden, gündüzü oruçla, geceyi de namaz kılmakla geçiren kimse gibidir.

Neden?

Allah rızası için ziyaret yapmak, sevaplı işlerdendir. İslâm'da müslümanın müslümanla ahbaplık, tanışıklık, kardeşlik, dostluk yapması sevaptır. Dostluğa götüren her şey de sevaptır. Selam bile bir kelime olduğu halde, *es-selamu aleyküm* deyince on; *es-selamu aleyküm ve rahmetullah* deyince yirmi; *es-selamu aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühü* deyince otuz sevap alır. Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfide bildiriyor.

Çünkü selam da ahbaplığın başlangıcıdır. Ahbaplık selamla olur. Selamla kelâm başlar, kelâmdan sonra ikram, ikramdan sonra ahbaplık gelir. Selam, kelâm, ikram, ondan sonra muhabbet gelir. Selam bile sevap...

Ziyaret de sevap... Allah rızası için müslümanın müslümanı ziyaret etmesi büyük sevaplı işlerden birisidir. Kardeşliklerimiz, muhabbetimiz canlansın diye ziyaretleşmeye vakit ayırmalı ve birbirlerimizi ziyaret etmeliyiz. Allah rızası için...

Çünkü bir kudsî hadis var:

حَقَّتْ مَحَبَّتِي لِّلْمُتَزَاوِرِينَ فِيَّ

Hakkat mehabbeti li'l-mütezâvirîne fiyye. “Benim rızam için birbirlerini ziyaret edenlere benim muhabbetim vacip olur, hak olur, tahakkuk eder, gerçek olur.”

Hadîs-i kudsîde Cenâb-ı Hak bildiriyor. Sen, Allah rızası için müslüman kardeşini, arkadaşını ziyaret ediyorsun; Allah her ikinizi seviyor. Onun için ziyaretleşmeye vakit ayırmak, gün, fırsat ayırmak lazım. Ziyaretleşmeyi günün bir saatinde mi yoksa haftanın bir gününde mi -cumartesi, pazar- veya ayın bir haftasında mı veya yılın bir ayında mı; Allah rızası için yapmak lazım. Çünkü sevaptır.

Zengini ziyaret ederse gündüz oruç tutmuş, gece namaz kılmış gibi sevap alır. Ama fakiri ziyaret ederse Allah yolunda cihad gibidir. Orada maddî menfaatin hiç olmadığı besbelli, adam zaten fakir... Zenginin evine gidersin, adam bir sürü ikram yapar; karnın doyar. “Allah razı olsun, çok şükür...” İnsan ikramın güzelliğine, tatlının cinsine, ikramın çokluğuna göre memnun olur. Ama fakir adamcağızın hiçbir şeyi yok. Gittiğin zaman oturacak bir şey yok falan...

Sonra, zenginin itibarı ve kıymeti çoktur. Herkes hürmet eder, sevgi ve saygı gösterir, koşturur. Ama fakire hiç kimse bakmaz. Zengin arabasını dağdan aşırır, fakir düz yolda yolu şaşırır.

Bir garip öldü diyeler,

Üç günden sonra duyalar,

Soğuk su ile yuyalar.

Ölürse kimse bakmaz. Ölümünü üç gün sonra duyurlar, soğuk suyla idare edip yıkayıverirler, gömüverirler. Fakirin hali zordur ama onu ziyaret ederse Allah yolunda cihad gibi sevabı çok oluyor.

Ve ta'dilü hutâhü. "Adımları..." Fî sebîlillâhi azze ve celle. "Sonsuz derecede aziz ve sonsuz derecede celil olan Allah yolunda atılmış adımlardan sayılır." Fakirin ziyareti için yapılan yürüyüşte atılan adımlar, Allah yolunda atılmış sayılır. Bunun için fakirleri de ihmal etmeden onları da ziyarete vakit ayırmak lazım. Allah rızası için!.. Haftanın bir gününü ayırırsanız, epeyce sevap kazanırsınız.

Bizim arkadaşlara ben böyle anlattım, “Allah yolunda ziyaret için vakit ayırın. Cumartesi, pazarları biraz sevap kazanın.” falan dedim. Arkadaşlardan bir tanesi;

“Hocam! Millet, Allah rızası için ziyareti anlayamıyor, ille altında bir menfaat arıyor. Ben, Bursa’dan İstanbul’a geliyordum. Sizin sözünüz hatırıma geldi. İzmit’ten İstanbul’a gidecektim ama, ‘Haydi ziyaret yapayım; anamı, babamı, akrabaları ziyaret edeyim.’ diye yolu çevirdim, Zonguldak’a gidiverdim.” diyor.

Vakti varmış, durumu müsaitmiş; İzmit’ten inmiş, İstanbul’a gidecek yerde Zonguldak’a gitmiş.

“Anam beni karşıladı;

‘Ooo evladım! Hoş geldin.’

‘Hoş bulduk anacığım.’ deyip elini öptüm.

‘Nasılsın, iyi misin?’

‘İyiyim, çok şükür.’

‘Hoş geldin oğlum, bir derdin falan mı var?’

‘Yok, gayet sıhhatliyim, iyiyim.’ dedim

‘Oğlum, bir derdin falan mı var?’ diye tekrar sordu. ‘Bir şey mi var?’

‘Yok.’

‘Öyleyse niye geldin?’ dedi.

‘Allah rızası için bir duanızı alayım diye geldim.’

Ondan sonra akşam babam geldi.

‘Ooo evladım! Hoş geldin.’

Kalktım, elini öptüm.

‘Evladım! Nasılsın, iyi misin?’

‘İyiyim.’

‘Çoluk çocuk nasıl?’

‘İyiler baba.’

‘İşlerin nasıl?’

‘İyi.’

‘Bir derdin, sıkıntın var mı?’

‘Yok babacığım.’

‘Bir ihtiyacın falan mı var?’

‘Yok, babacığım.’

‘Eee, niye geldin öyleyse?’

Yani her seferinde ziyaretin altında maddî bir şey mi var, borç mu isteyecek, bir derdi mi var filan sanıyorlar. Anama babama bile Allah rızası için ziyareti anlatamadım. Önce ‘Niye geldin?’ diyorlar, ‘Allah rızası için, sevap kazanmak için geldim.’ diyorum, anlamıyorlar.” diyor.

İyi müslümanların işi kolay anlaşılmaz! Dünya ehli anlayamaz. Avrupalılar hiç anlayamaz. Çünkü onlar her şeyi kâr ve menfaat hesabına göre ayarlamışlardır. Ama İslâmiyet öyle değil. Zengini ziyareti anlar da, fakiri ziyareti kimse yapmaz.

Ne yanar kimse bana,

Âteş-i dilden özge,

Ne açar kimse kapım,

Bâd-ı sabâdan gayri.⁷

Şair öyle diyor.

“İçimdeki ateşten başka bana yanan yok.” Zavallı dertli demek ki içi yanıyor, yüreğinde yangın var. Rüzgar estiği zaman kapı-

⁷ Fuzûlî, *Divan*, s.264.???

sı açılıyor, kilit yok, bir şey yok. Kapısını rüzgârdan başka kimse açmıyormuş. Yüreğinin yangınından başka da onun için yanan yokmuş.

Fakirler böyle gariban oluyor. Zengin oldu mu dostu çok olur. İyi gün dostu fakirle yinceye kadar çok olur. Düştüğün zaman etrafta kimse kalmaz. Düştüğü zaman bir bakar ki etrafta hiç kimse yok. Eskiden ziyaret edenler, sofrasında oturanlar, uzaktan gördüğü zaman, “Bu yine bizden borç mu isteyecek?” vesaire diye yolu çevirmeye başlar. Bakarsın yolu çevirir. Allah muhabbetleri, kardeşlikleri Allah rızası için yapmaya bizi muvaffak eylesin.

الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ

*el-Ehıllâü yevmeizin ba'duhüm li-ba'din adüvvün ille'l-müttakîn.*⁸ “O günde muttakîler hariç samimi dostlar birbirlerine düşman olacaklar.”

Muttaki, takvâ ehli kullar değil. Onlar ahbaplıklarını devam ettirecekler, birbirlerini arayacak, soracaklar... “Benim bir kardeşim

⁸ 43/Zuhruf, 67.

vardı, nerelerde kaldı?” diye arayacaklar, şefaata edecekler. Muttakî kardeşlerin takvâ üzerine kurulu kardeşlikleri devam edecek ve kesilmeyecek. Ama...

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا
يَتَسَاءَلُونَ

*Fe-izâ nüfiha fi's-sûri felâ ensâbe bey-
nehüm yezmeizin ve lâ yetesâelûne.*⁹

Sura üfürüldüğü zaman analık, evlatlık, babalık, kardeşlik, akrabalık, nesep bağları; hepsi gidecek. Ne dayı, ne amca, ne kardeş, ne evlat, ne baba; hepsi gidecek. Ama muttakîlerin ahbablığı kalacak. İnsan öyle arkadaşlar edinmeli. Arkadaş edinecekse öyle arkadaşlık kurmalı, öyle arkadaşlar edinmeli. Eskiler bunu bilirdiler. Bizim dedelerimiz köylü bile olsalar bunu bilirdiler. Âhîret kardeşliği edinirdiler, âhîret kardeşliğine de “âhîretlik” derlerdi. Hatta bizim Çanakkale’de öyledir. Samimi arkadaşına, “Nasılsın arkadaşım, kardeşim?” demez, “Nasılsın âhîretlik?” der. Âhîretlik demek, samimi kardeşi demek.

⁹ 23/Mü’minûn, 101.

Dostluğun temeli dünyaya dayanmıyor, âhirette ve uhrevî duygulara dayanıyor. “Ne haber âhiretlik?” der. “Bu benim âhiretliğim.” der, kol kola girer, omuz omuza resim çektirir. Çünkü âhiretlik... Eskiden bunu daha güzel yaparlardı. Bizim dedelerimizin birbirleri ile ahbaplıkları dillere destandır. Benim babamın bir tüccar arkadaşı vardı. Kırk-elli sene ahbaplık... Hiç sekmemiş, her cumartesi babamın dükkânına gelirmiş. Babam dükkânı bıraktı, müftülüğe gitti, müftülükte vazife aldı; her cumartesi babamın orada... Ölünceye kadar devam eden muazzam bir ahbaplık, kardeşlik... Rüzgâr esti mi yıkılan, hava değişti mi değişen, yağmur yağdı mı ıslanan, güneş çıktı mı çeken, kuruyan, çatlayan ahbaplık değil... Allah öyle güzel duygularla, öyle güzel kardeşlikleri cümlemize nasip eylesin.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

24 Cemâziye'l-Âhir 1421 / 24.09.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

